

HUMANITIES INSTITUTE
Serhat Tertemiz, MA

SINIRDAKİ ÖLÜ (1975) FAKİR BAYKURT (1929 - 1999)

İçindekiler

Sınırdaki Ölü
Teller Değişti
Yılan Elinde
Güdük
Şoför Milleti
Dört Sel Ağzı
Trenci Ökkeş
Kuzuören Madenleri
Ali Taka
Koltuktaki
Uyku Tulumu
Ceyfo
Parti Adamı
Müdürü Yiyen Köy
Sürgündeki Öğretmen
Türk Tipi Okullar
Serdar'ı Getirin
Dallı Kollu
Soğanlar Çürüdü
Komşu Gelini
Mevlüt
Fıstıkların Olduğu Yer
Kına Apartmanı
Yüzlükler
Nar Masalı

Hakkında

Baykurt'un kaleme aldığı ve 1975 yılında Remzi Kitabevi tarafından yayımlanan "*Sınırdaki Ölü*" adlı hikâye kitabında 1969-1975 yılları arasında yazılmış yirmi beş hikâye yer alır. Yazar, bu hikâyeleri Gaziantep – Fevzipaşa bucağında görev yaptığı yılların izlenimleriyle yazar. Baykurt'un, gerçeği olduğu gibi, kendinden bir şey katmadan yansıttığı sanılmamalıdır. O mesajı olan bir yazardır. Bu nedenle hikâyelerinde konu devrimci bir sanat anlayışıyla işlenir. Kişilerin sorunları da toplumsal bir çerçeveye yerleştirilir, toplumsal bir boyuta ulaşır. Bu konusunu köyden, köy insanlarının yaşamından almasının sonucudur. Anlattığı insanı yada olayı bütünden soyutlamaz. İşlediği bütünün bir parçasıdır" (Yanardağ 2005, 80). Toplumcu-gerçekçilik yazınsal akımının ilkelerine sadık kalan yazarın eöykülerinde aynı zamanda Doğalcı akımdan da izler görülür. Kendi öz yaşam öyküsünden veya tanıklıklardan faydalanarak öyküler kurgulayan yazarın röportaj, belgeleme, gözlem ve insanı içinde yaşadığı uzam içinde değerlendirme gibi uygulamaları sıkça kullandığı görülür. Anlatının geçtiği uzamlarda yaşayan insanların mesleki ve jeneolojik haritalarını çıkarmaya çalışıyor gibi görünür. Güdümlü bir yazar olan Baykurt'un sol dünya görüşünün ve Sosyalizmin savunuculuğunu da yaptığı da oldukça açıktır. Gerçekçi olaylardan, kişilerden ve uzamlardan yola çıkarak gerçekçi öyküler kurgulayan yazar toplumun sorunlarına ayna tutmak ve mümkünse bu sorunlara çözüm önerileri sunmak ister. Eser toplamda 25 öyküden oluşur.

SINIRDAKİ ÖLÜ

Kişiler

Okumuş (Açık/Sosyal) Anlatının başkarakteri olan Okumuş doğup büyüdüğü köyün okumuş tek kişisidir. Dul annesiyle birlikte yaşayan Okumuş'un gelecekte önemli yerlere ve makamlara geleceğine inanılır. Askerlik görevini yerine getirmek için köyden ayrılan Okumuş'un bir gün ölüm haberi gelir. Bir hudut karakolunda askerlik yapan Okumuş, diğer askerler gibi kaçakçılardan rüşvet almayı kabul etmediği için öldürülür. Mevcut düzenin parçası olmayı reddeden Okumuş, etik değerlerden yoksun ve yalnızca kendi çıkarını düşünen sözde silah arkadaşları tarafından vurularak öldürülür.

Yoksul "Ölünün bir tek dul anası vardı dünyada. Başka kimsesi yoktu. Dayısı emmisi yoktu. Nişanlısı sözlüsü yoktu. Dağların dağların dağların ardındaydı köyü" (Baykurt 2020, 6).

Mücadeleci "Bir köylü parçası olduğu halde çok aferimler aldı, çok birinci oldu. Askerliğini tamam edince yüksek okullara gidecekti. Hepimiz güveniyorduk ona" (Baykurt 2020, 7).

Dürüst "Dul karı, oğlunu öğüyordu böyle diyenlere: "Ben ona haram süt emzirmedim! O böyle yolsuz iş yapmaz! Rüşvet yiyen köpeklerden değildir benim kuzum!" (Baykurt 2020, 11).

Duyarlı "Bu yoksul Kürtlerin rüşveti alınır mıymış? Bir deri, bir kemik köylülermiş! Yoksullukta birincilermiş! Ne yoksulu ulan? Yuf be! Ulan onların kazandığını Başkentte genel müdürler kazanmıyor be!" (Baykurt 2020, 12).

Mağdur "Biz de kararımızı verdik: Madem bizi bu şikâyet edecek, temiz adlarımız berbat olacak, temizleyiverelim şunu!" (Baykurt 2020, 13).

Komutan Karakol komutanıdır.

Savcı Ölüm vakasını soruşturan savcıdır.

Doktor Okumuş'u muayene eden doktordur.

Anne Okumuş'un annesidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Okumuş'un Öldürülüşünün Sorgulanması Sınıra yakın bir köy olan Kısıklı'da dünyaya gelmiş olan Okumuş, dul annesiyle birlikte yaşamaktadır. Okumuş'un annesi haricinde başka kimsesi yoktur. Maddi ve manevi bütün imkansızlıklara rağmen Okumuş iyi bir eğitim almıştır. Köylüler onun iyi yerlere geleceğine ve makam sahibi olacağına inanmışlardır. Ancak askerlik görevini yerine getirdiği sıralarda Okumuş'un ölüm haberi alınır. Annesi yıkılır ve oğlunun nasıl öldürüldüğünü anlamaya çalışır. Huduttan kaçak mal geçiren sırtçılar zaman zaman askerler tarafından vurulmaktadırlar. Köylüler Okumuş'un kaçakçılara yardım ettiğini ve bu işten iyi para kazandığını konuşsalar da anne oğluya ilgili söylenenlere inanmaz. Sekiz kişilik devriye takımındaki diğer askerler savcıya, komutana ve doktora Okumuş'un nasıl vurulduğunu ve kaçakçı Kürtlerle nasıl çatışmaya girdiklerini anlatırlar. Komutan öldürülen her askere karşılık beş Kürt'ün öldürülmesini ister.

Okumuş'a Kurulan Kompl Sınır köyü olan Dolan'da yaşayan Ömer'le İbrahim yurtdışından getirdikleri ürünleri ucuz fiyattan satmaktadırlar. Hudut askerlerine zaman zaman rüşvet de verirler. Hudutta askerlik yapan görevlilerin çoğu kaçakçılardan rüşvet almaya alışmıştır. Bazı rüşvet almayan kişiler rüşvet alanlar tarafından sindirilir. Bir devriye sırasında görevliler bir kaçakçı grubu yakalarlar. Esrar kaçıran kaçakçı askerlere rüşvet teklif eder. Diğerleri rüşveti kabul etseler de Okumuş rüşveti kabul etmez. Okumuş'u kararından vazgeçiremeyeceklerini anlayan rüşvetçi askerler yine de kaçakçının teklifini kabul ederler. Gece vakitlerinde uykuya dalan Okumuş'un gözüne bir kurşun sıkılır. Vücudunun birkaç yerine de rüşvetçi askerler tarafından kurşun sıkılır. Kürtlerle çatışmaya girilmiş görüntüsü vermek amacıyla çevredeki Kürtlerin evlerine de kurşun atılır. Amirlerine ve üstlerine yalan ifade vererek olayı örtbas etmeye çalışırlar.

Temalar

Adaletsizlik Sınırdaki Ölü adlı öyküde Baykurt, Anamalcı düzenle birlikte yıkılan bütün insani değerler ve insanoğlunun şeyleşmesi karşısında düzenin dışına çıkan insanların sistemin dışına nasıl atıldıklarını anlatır. İnsanın değerinin tamamen mülkü ve sermayesiyle ölçüldüğü bir çağda bütün etik ve ahlaki değerler yıkılmıştır. Dürüstlüğü, duyarlılığı ve ceareti savunan Okumuş, bir devriye sırasında sözde silah arkadaşları tarafından vurulur. Zira Okumuş onlar gibi rüşvetçi değildir.

TELLER DEĞİŞTİ

Kişiler

<i>Rahmi</i>	Hamal'ın büyük oğludur. Bakır hırsızdır.
<i>Hacı</i>	Hamal'ın küçük oğludur. Bakır hırsızdır.
<i>Hamal</i>	Rahmi'yle Hacı'nın hamallık yapan hasta babasıdır.
<i>Anne</i>	Rahmi'yle Hacı'nın annesidir.
<i>Yanbastı Şakir</i>	Kahvecidir. Kiralık bir komplocu ve provokatördür.
<i>Necim</i>	Bakır hırsızlığı yapan ekibin lideridir.
<i>Kadir Hoca</i>	TÖS üyesi bir öğretmendir.
<i>Nizam Bey</i>	İktidar partisinin il başkanıdır.
<i>Vali</i>	Şehrin valisidir.

Anlatıda yer alan diğer anlatı kişilerinin isimleri şunlardır: Kâmil, İbrahim, Mehmet, servis şefi vd.

Detaylı Olay Örgüsü

Kardeşlerin Bakır Hırsızlığına Başlamaları Tedavi görmesine rağmen uzun zamandır rahatsızlığından kurtulamamış olan hamal her gün acı çekmektedir. Maddi imkansızlıklar içinde bocalayan aile üyeleri doktorların kasten düzgün tedavi uygulamadıklarını ve insanları özel kliniğe gitmek zorunda bıraktıklarını bilmektedirler. Yasal yollardan yeterli miktarda para kazanamayacaklarını anlayan hamalın oğulları Yanbastı Şakir'le görüşür. Siyasiler ve bürokratlarla ilişkileri olan Yanbastı Şakir İşçi Partisi ve TÖS'ün şubesini bastıracaktı. Bundan dolayı iktidar partisi yetkilileri iyi bir ödeme yapacaklardır. Verilen işi beğenmeyen iki kardeş Necim'le görüşür. Devletin santral hatlarından bakır kabloları çalan ekip ciddi meblağlarda para kazanmaktadır. Antep Garajı'nda bulunan ekip Narlı'daki tren kablolarını çalarlar. Bakırın satılmasıyla ekip üyelerinin eline ciddi miktarda para geçer. Bunun üzerine iki kardeş babalarını kliniğe yatırır. Hamal baba iyi bir tedavi almaya başlar. Ardından Necim ve ekibi birçok başka yerde belirli aralıklarla bakır çalıp satarlar.

Hamal Babalarını Tedavi Ettirmeleri ve Halkın Çıkarına Hareket Etmeleri Yanbastı Şakir'in Parti İl Başkanı Nizam Bey için çalıştığı ve TÖS üyesi olup köylülere konferans vermeye gelecek olan bir profesörü dövdürecek olduğunu öğrenen Necim onun bu girişimine engel olur. Profesörü darbetmeye gelen köylüleri kandıran Necim, onların profesörün konuşmasını dinlemelerini sağlar. Konferans sorunsuz bir şekilde gerçekleşir ve köylüler daha bilinçlenmiş bir halde oradan ayrılırlar. Bakır hırsızlıklarının artması üzerine vali hırsızların yakalanması için ABD'lilerden yardım istemeye karar verir ve İncirlik komutanıyla görüşür. Vali komutandan tel hatlarını gözetlemek ve hırsızları tespit etmek için helikopter ister. Fakat komutan Valinin isteğini geri çevirir. Bunun üzerine ekip belirli aralıklarla soygunlara devam eder ve aynı zamanda ırgatlık da yaparlar. Bakırcılar polis tarafından teftiş edilir. Fakat bir iki kişi haricinde kimse yakalanmaz. Rahmi ve Hacı'nın hamal babasının tedavisi gayet iyi geçmektedir. Hatta baba kendisine gösterilen ilgiden dolayı hep hasta kalmayı diler.

Temalar

Görünüm *Teller Değişti* adlı öyküde gelir adaletsizliği nedeniyle suç işlemeye teşvik edilmiş olan karakterlerin bir takım halinde bakır çalmaları anlatılır. Yasal yollardan kazandıkları parayla babalarını

tedavi ettiremeyen iki kardeş Necim ve ekibiyle birlikte bakır çalmaya başlar. Kazandıkları para sayesinde babalarını tedavi ettirirler. Ancak aynı zamanda Necim, halk düşmanı olan siyasiler ve bürokratlarla da mücadele eder. İktidar partisinin il başkanı tarafından dövdürülecek olan TÖS üyesi profesörü korurlar ve köylülerle birlikte tarlalarda çalışırlar. Başlangıçta amaçları kötüyümüş gibi görünen iki kardeş, hırsızlığın yanında düzene muhalefet eden bir ekibin içinde kendilerini bulurlar.

YILAN ELİNDE

Kişiler

Selli Mehmet (Kapalı/Açık) Telli köyünde doğup büyümüş ve evlenip aile kurmuş olan Selli Mehmet çiftçilik yaparak ailesini geçindirmeye çalışmaktadır. Aslında oldukça açık görüşlü ve muhalif bir karakter olsa da korkularına yenik düşerek batıllara ve dogmalara inanmaya başlar. Fakat batılların kendisini korumadığını anladığında eski haline eskisinden daha güçlü bir halde geri döner. Bütün düzenin sermayedarların lehine işlediğini yeniden fark eder. Köylülerin ve işçilerin canlarının hiçbir değeri olmadığını tecrübe ettiğinde öfkeden deliye döner.

Ahlaklı “Ben Türkiye’nin en terbiyeli, en uysal adamıydım. Arkada yeşil dağların yükseldiği, narların güllerin yetiştiği, iyi kötü suları bol, yazları sıcak, kışları ılık, ama sineği de çok olan bu Telli köyünde doğdum” (Baykurt 2020, 38).

Tedirgin Korkularından dolayı etrafındaki söylentilere inanır ve hiç huyu olmamasına rağmen hocalardan birine bir muska yazdırır: “Bu Tandırlı hocanın o kadar çok övgüsü yapıldı ki! Harmanda ormanda, evde avluda, her yerde, her gün birer yılan görmekten iyice bıkmış olduğumdan kalkıp bu hocayı görmeye ve bir muska ısmarlamaya ben de karar verdim” (Baykurt 2020, 46).

Sabırlı Hocalardan ve ağalardan hiç haz etmemesine rağmen onlara çok uzun süre sabretmiştir: “Yahu hocam, ben daha bugünece ne ağaya isyan ettim, ne Allaha! Ne de anama atama itaatsizlik diye bir şey! Rahmetli anam sancı oldu da, sırtıma vurup tâ sekiz saat ötedeki Nezir Dede’nin köyüne götürdüm okutmaya! Kendi nefsim Komünistlik nedir, onu da bilmiyorum. Eeee?” (Baykurt 2020, 47).

İsyankâr “Boşuna köylü dememişler bize! Hem aptal oluruz, hem eşşek!” Muskanın muşambasını söktüm. İçinden kağıdını çıkarıp buruşturdum. “Böyle kokar ottan borulara çok kanıyoruz!” (Baykurt 2020, 54).

Öfkeli “Ovalı arkadaş!” dedim. “Kaynak ustası arkadaş! Elli sekiz lira paramız olmadığı için iğneleri vurmadılar! Elimde bir tabancayla beş kurşunum olmadığı için ben de onları vuramadım. Döndüm, geri gidiyorum. Ne yapayım başka?” (Baykurt 2020, 63).

Tandırlı Hoca Muska yazıp büyü yapan din istismarcısı bir hocadır.

Azime Selli Mehmet’in eşidir.

Operatör Açgözlü ve iş etiği olmayan bir doktordur.

Çibilgöz Seyfullah Köylülerden biridir.

Parpıcı Osman Muska yazıp büyü yapan din istismarcısı bir hocadır.

Saim Selli Mehmet’in sıhhiyecisi kuzenidir.

İsmail Selli Mehmet’in oğludur.

Ovalı arkadaş Elveren köylü bir baraj işçisidir.

Kâmil Hafız Bir hocadır.

Palabıyık Doktora hasta getiren bir hasta yakınıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Köydeki Yılan Korkusu Telli köyünde doğmuş, büyümüş, evlenmiş ve çocuk sahibi olmuş olan Sellî Mehmet zor şartlarda çiftçilik yaparak geçimini sağlamaktadır. Özellikle sıcak havalarda sivrisineklerin ve yılanların sayısı artar. Yılanların intikamcı sürüngenler olduklarını çokça duymuş olmasına rağmen Sellî Mehmet harmandan döndüğü bir gün bahçesindeki yılanı öldürür. Bunun üzerine köy içinde Sellî Mehmet'in yılanı nasıl öldürdüğü ve yılanın eşinin intikam alacağı konuşulmaya başlar. Köydeki yılanların sayısında artış olması üzerine hocalara muska yazdırılır. Tandırlı Hoca'nın yazdığı muskalar sayesinde aylarca yılanlardan korunabildiğine inanan Sellî Mehmet Tandırlı'ya muska yazdırıp şalvarında taşımaya başlar. Yılanların tanrıya, hükümete, ağalara karşı gelenlere, ABD düşmanlarına ve Komünistlere saldırdıkları söylenir. Solcuların ve sol ideolojilerin aleyhinde propaganda yapılır.

Sellî Mehmet'in Yılan Tarafından Isırılması Uzun süre yılan ısırmasına maruz kalmamayı başarmış olan Sellî Mehmet bir gece yarısı ahırda hayvanların yemini verirken yılan tarafından ısırılır. Askerliğini sıhhiyecî olarak yapmış kuzeni Saim'den öğrendiği yöntemi uygulayarak ısırılan yerin yukarısını kan dolaşımını kesecek şekilde bağlar ve zehirli kanın akması için koluna kesik atar. Oğluyula birlikte ovaya inen Sellî Mehmet doktora görünmek ister. Tandırlı'ya ve muska sayesinde yılanlardan korunacağına inandığı için kendine kızar. Operatör kendisini bekleyen hastaları uzun süre bekletir. Fakat ABD'li bir hastanın getirilmesinin ardından operatör de hemen muayenehaneye gelir. Sellî Mehmet'in zehirlendiğini öğrenen doktor ilk önce ona müdahale etmeye karar verir. Fakat panzehir için ödeme yapılması istenir. İlacın bedelini ödeyecek parası olmayan Sellî Mehmet öfkeli bir şekilde oradan ayrılır. Fakat sınıf bilinci olan bir köylü onun ilaçlarının parasını öder. Gerçek yılanların kentte olduğunu ve parasızların canının hiçbir değerinin olmadığını anlayan Sellî Mehmet Ovalı arkadaştan etkilenir. Parası olmadığı için kendisini tedavi etmeyen doktoru vurmak istemiştir.

Temalar

Ataerkillik *Yılan Elinde* adlı öyküde Baykurt, Anadolu'nun kırsal bölgelerinde yaşayan köylü halkların batıllar ve gerici dogmalar nedeniyle yüzyıllarca nasıl geri kalmış olduğunu gerçekçi uygulamaların ışığında okurun gözleri önüne serer. Köylülerin korkularından ve inançlarından faydalanan sermaye sınıfı onları dizginlemeyi ve kontrol altında tutmayı başarır. Parasızlığından ve köylülüğünden dolayı canının hiçbir kıymeti olmayan Sellî Mehmet cinnet geçirme noktasına gelir ve ilaç parası isteyen doktoru öldürmek ister. Muayenehanede tanıştığı bir köylü sayesinde ezilmişliğinin daha çok farkına varır ve sınıf bilincinin önemini daha çok anlar.

GÜDÜK

Kişiler

Ali Osman Anlatının başkarakteri Kore Savaşı gazisidir.

Arzu Ali Osman'ın eşidir.

Hacı Veli Köylülerden biridir.

Ökkeş Ali Osman'ın askere giden oğludur.

Şerife Ali Osman'ın evli kızıdır.

Şükro Köylülerden biridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Ali Osman'ın Bacağını Kaybetmesi Arzu, Kore Savaşı'nda bacaklarından birini kaybetmiş olan eşini neredeyse hergün sırtında taşıyarak köyün odasına getirir. Eşini odaya bıraktıktan sonra tarlaya giden Arzu bütün işlerin üstesinden tek başına gelmeye çalışır. Odadakiler, bacaklarından birinin ampute olmasından dolayı Ali Osman'la dalga geçerler. Kore Savaşı'ndaki bir patlama sonucunda bacağında ciddi yanıklar oluşan Ali Osman Çinliler tarafından bulunup tedavi edilir. Kurtarılacak durumda olmayan bacak kesilir ve sekiz ay hastanede tedavi gördükten sonra ABD cenahına iade

edilir. ABD'liler Ali Osman'a Çinlilerin gösterdiği ilgiyi ve merhameti göstermez. Savaşamayacak durumda olmasına rağmen aylar sonra zor şartlarda ülkesine geri dönebilmiştir. Birleşik Devletler ordusu sayesinde Japonya'ya görmüştür ve uzun zamandır kendisine gönderilecek ortopedik bacağı beklemektedir.

Ali Osman'ın Köylülerin Eğlencesi Olması ve Pişmanlıkları Köylüler; Çinlileri, Komünistleri ve Korelileri öven, onların sayesinde kurtulduğunu söyleyen Ali Osman'la alay ederler. Sakatlığından dolayı Ali Osman'ın üstüne çok gidilir. Sürekli olarak noksanlığının yüzüne vurulması onu üzer. Her ne kadar odaya gelmek istemese de evi yalnızca dağı görmektedir ve gidebileceği başka hiçbir yeri yoktur. Yalnızca Şükro ona anlayış gösterir ve onu zaman zaman çevre beldelere götürür. Ali Osman yıllar önce Adana ovasına, Almanya'ya, İstanbul'a veya Avusturya'ya gitmediği için pişmandır.

Temalar

Ötekileşme *Güdük* adlı öyküde Baykurt, Kore Savaşı'nda ülkesinin isteği üzerine ABD'lilerle birlikte savaşmış bir bacağı kaybetmiş olan Ali Osman'ın köyüne döndüğünde nasıl aşağılandığını anlatır. Ülkesine hizmet etmek arzusuyla Kore'ye gitmiş olan Ali Osman, savaş sırasında çok yabancı olduğu bir gerçekle karşılaşır. Düşman devlet anlatıldığı kadar kötü değildir. Aksine Çinliler bacağı kaybeden Ali Osman'ı ameliyat edip sekiz ay boyunca tedavi ederler. Ali Osman, zamanında köyü terk edip kente göç etmemiş olmaktan pişmanlık duyar.

ŞOFÖR MİLLETİ

Kişiler

Murat Çelik Anlatının başkarakteri Silifkeli bir şofördür. Kullandığı tankerin ortakçılarındandır.

Ökkeş Murat Çelik'in muaviniidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Murat Çelik'in Şoförlüğü Manifaturacı ve manav olan iki ortağıyla birlikte tankere ortak olmuş ve onun şoförlüğünü yapan Murat Çelik, şoförlerin oldukça dürüst, cesur ve namuslu olduklarına değinir. Ona göre şoförlerin yalnızca adı kötüye çıkmıştır. Şoförlerde eksik olan başlıca şeyler sınıf bilinci ve ortak hareket etmektir. İskenderun'dan Adana'ya, Adana'dan Tarsus'a mal taşıyan Murat Çelik'in ömrü yollarda geçse de geçim derdi yoktur. Zaman zaman yoldan aldığı yolcuları küçük bir ücret karşılığında gidecekleri yere götürür. Murat Çelik'in tankerinde iki yolcu vardır. Genelde insanlar tehlikeli olmasından dolayı tankerle seyahat etmeyi sevmezler.

Murat Çelik'in Pahalı Lokantadan İntikam Alması Çoğunlukla yol kenarlarında satış yapan seyyarlardan yemek yiyen Murat Çelik düşük fiyatlara lezzetli ve temiz yemekler tüketmektedir. Yemeğe Ökkeş adlı yamağı da eşlik eder. Fakat ABD'li bir petrol şirketinde çalıştığı dönemde bir kez lokantada yemek yemiş olan Murat Çelik aşırı yüksek hesap karşısında deliye döner. Öfkesine yenilmeden yediği ve içtiği şeylerin parasını öder. Fakat dolandırılmayı kendine yediremeyen Murat Çelik Ökkeş'e iki tabak çalmasını söyler. Çalınan tabaklar başka bir lokantaya satılır. Böylece zarara uğramak yerine kâr edilir. Şoförlerin böylesine basit durumlarda akıllarının çalıştığını fakat büyük sorunlarda çaresiz kaldıklarını söyler.

Temalar

İntikam *Şoför Milleti* adlı öyküde Baykurt, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde, genellikle de Adana dolaylarında, tanker şoförlüğü yapan Murat Çelik'in pahalı lokantadan nasıl intikam aldığına ve bu öykü aracılığıyla şoförlerin nasıl bir adalet anlayışına sahip olduğuna değinir. Pahalı bir lokanta tarafından dolandırıldığını düşünen Murat Çelik adaletin yerini bulması için aynı lokantadan tabak çalar. Henüz sınıf bilinci gelişmemiş olan şoförlerin ilkel ve kesin çözüm sunmayan bir adalet anlayışları vardır.

DÖRT SEL AĞZI

Kişiler

Fadime Anlatının başkarakteri kaplıca etrafında asma yaprağı satar.

Veli Fadime'nin tembel ve beceriksiz eşidir.

Hacı Durmuş Fadime'nin kayınpederidir.

Güssün Fadime'nin en güzel kızıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Ailenin Geçim Sorunu ve Toprak Kavgası Önceki eşinden dört çocuğu olan Veli'yle evlenmiş olan Fadime iki kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Çok güzel bir kız olan Güssün oya dokurken Hatice başka işlerle ilgilenmektedir. Veli'nin babası dere kenarındaki arazisinin bir kısmını oğluna vermiştir. Fakat babanın verdiği toprak sürekli olarak su altında kalır. Bundan dolayı bostan ekmek ve ürün almak imkansızdır. Veli babasından arazileri değiştirmek istediye de baba emniyet güçlerini arar ve savcuyu arazilerin değiştirilemeyeceği konusunda ikna eder. Veli araziye kendi rızasıyla vermiştir. Bundan dolayı aile üyeleri çeşitli işler yaparak geçimlerini sağlamaya çalışırlar.

Kaplıcanın Rant Alanına Dönmesi Çiftehhan kaplıcalarıyla ilgili çeşitli efsaneler uydurulmuştur. Kaplıca suyundan içenlerin hastalıklarının iyileştiğine ve gebelik sorunlarının çözüldüğüne inanılır. Dere kenarındaki ağaçlar da dilek ağaçlarıdır. Fadime asma yaprağı satar ve Güssün de oya örer. Beceriksiz ve tembel olan Veli'nin elinden hiçbir iş gelmez. Aile yoksulluk içinde yaşamasına rağmen Fadime iki çocuğunun daha olmasını ister. Niğde Valisi Çiftehhan kaplıcasına otel ve tesis yaptırmıştır.

Temalar

Toplumsal Sınıf *Dört Sel Ağızı* adlı öyküde Baykurt, Niğde'deki Çiftehhan kaplıcalarının yakınlarında yaşayan köylülerin kendi dertlerine düşmüşken sermayedarların bölgedeki yer altı ve yer üstü zenginliklerini nasıl rant alanları haline getirdiklerini anlatır. Beceriksiz ve tembel eşi yüzünden çocuklarıyla birlikte çalışmak zorunda kalan Fadime zor bir hayat yaşar. Hacı Durmuş öz oğlunu kandırır ve ona dere yatağındaki araziye verir. Veli Hacı Durmuş'u şikâyet etse de olumlu sonuç alamaz. Bütün olumsuzluklara rağmen Fadime iki çocuğunun daha olmasını ister. Aile türlü sorunlarla uğraşırken Niğde Valisi bölgeyi rant alanı haline getirir. Kaplıcanın etrafına tesis ve otel yapar.

TRENCİ ÖKKEŞ

Kişiler

Ökkeş Anlatının başkarakteri Keferdiz köyündendir. Yük trenlerinde çalışmaktadır.

Komutan Meydanekbez'de görevli olan Suriye sınır jandarma komutanlarından.

Haşim Kahvehanenin müşterilerindedir.

Mesut Hocadır.

Anlatıcı Dış-öyküsel ve ben-öyküsel anlatıcıdır.

Mehmet Manevrecidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Ökkeş'in Tavla Efsanesine Dönüşmesi Keferdiz köyünde yaşayan yoksul bir ailede dünyaya gelmiş Ökkeş, eğitim alamamış ve kayırlanmamış olduğu için iyi bir iş bulamamıştır. Bundan dolayı evlenememiş olan Ökkeş; çobanlık, azaplık ve askerlik gibi işler yapmıştır. En sonunda trenlerde çalışmaya başlamış olan Ökkeş Suriye'ye yük getirip götürür. Meydanekbez'deki bir kahvede Suriyelilerle tavla oynar. Zar atışına güvenen Ökkeş karşısına çıkan herkesi tavlada yener. Jandarma komutanıyla da tavla oynayan ökkeş, oynanan iki oyunu da sıfıra karşı kazanır. Son oyunda iddia olarak ülkeler ortaya koyulduğundan Ökkeş Suriye'nin kendisine ait olduğunu söyler. Antakya ve Kırıkhan'da oyun oynayan Telefoncu İbrahim ve Makasçı Mustafa küçümsenir.

Ökkeş'in Tavladaki İtibarı Tokuşun Kahve'de oyun oynanırken anlatıcı onların arasına karışır ve Ökkeş'in öz yaşam öyküsünü dinler. Ökkeş'in tavlada kendine oldukça güvendiğini görür. Ökkeş'in siyasi partilikle ya da siyasi görüşlerle ilgisi yoktur. Onun için önemli olan tek şey her tavra oyununu kazanmaktır. Sendikanın yönetim odasının önünde tavra oynanır. Adeta bir savaş alanına komuta ediyormuş gibi ciddi ve odaklanmış halde oyun oynayan Ökkeş herkesi yener. Anlatıcıyı da mağlup eder. Ökkeş'in hayattaki tek kıvancı tavlada herkesi yenmesidir.

Temalar

İtibar *Trenci Ökkeş* adlı öyküde Baykurt, hayatı boyunca hiçbir siyasi partiye veya siyasi görüşe mensup olmamış olan Ökkeş'in tavra oyununu ne kadar ciddiye aldığını ve mesnetsiz bir oyun için kendini paralayıp nasıl itibar sahibi olduğunu anlatır. Ökkeş için tavra oyunlarını kazanmak her şeyden önemlidir. Yoğun bir şekilde oynadığı oyuna odaklanır ve oyunu çok ciddiye alır. Yenilmezlik unvanını korumak için elinden geleni yapar. Anlatıcı onun çok daha önemli konularda aynı özeni ve ciddiyeti gösterdiği takdirde birçok şeyin olumlu yönde değişeceğini öngörür.

KUZUÖREN MADENLERİ

Kişiler

<i>Cafer</i>	Anlatının başkarakteri Velinceli bir işçidir.
<i>Hacı Nuri</i>	Maden ocağının sahibidir.
<i>Salim Çavuş</i>	Hacı Nuri'nin yardımcısıdır.
<i>Selâhattin Bey</i>	Hacı Nuri'nin meclisteki destekçisidir.
<i>Şişko Hamit</i>	Kazıklılı bir işçidir.
<i>Metin</i>	Cafer'in üniversitede okuyan ve sol örgüte mensup olan yeğenidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Hacı Nuri'nin Sermayedarlaşması Siyasi çevrelerden aldığı destek sayesinde maden çıkartma ve işletme hakkına sahip olmuş olan Hacı Nuri on üç aylık yoğun bir çabanın ardından bankadan kredi almayı da başarmıştır. Aldığı kredi sayesinde maden ocağını kuran Hacı Nuri meclise soktuğu Selâhattin adlı milletvekili sayesinde de ABD'ye kömür satmaya başlamıştır. Hacı Nuri ABD'lilerin ülkeye getirdikleri demokrasiden ve onların fabrikalarına maden satmaktan çok memnundur. Komünizmle mücadele edilmelidir. Zenginleşir zenginleşmez camiye gitmeye ve namaz kılmaya başlamıştır. Hacı Nuri Salim Çavuş'a madende göçük olmaması için her türlü önlemin alınmasını, gazetecilerin madene yaklaşmamasını ve işçilerin sağlık kontrollerinin yapılmasını emreder. Fakat yapılması gereken en önemli şey Komünist ideolojiyle mücadele etmektir.

Cafer'in Bilinçlenmesi ve Bilinçlendirmesi Velinceli Cafer'in yastığının altında "Sosyalizmin ABC'si" adlı kitabın bulunmasından derin rahatsızlık duyan Hacı Nuri onun işten çıkarılarak kahramana dönüşmesini istemez. Onun aldığı ücretin artırılmasını ve saf değiştirmesinin sağlanmasını ister. Cafer Hacı Nuri'ye kitabı bir yerde bulduğunu, onu hiç okumadığını ve evine götürüp sobada yakacağını söyler. Hacı Nuri Cafer'e inanır. Cafer aldığı avansın yüz lirasını şehirde olan yeğeni Metin'e gönderir. Ondandır daha fazla kitap ister. Metin amcasına işçi sınıfının zihni aydınlandıkça devrimin mümkün olacağını ve bunun için işçilerin bolca okuma yapmaları gerektiğini yazar.

Temalar

Çatışma *Kuzuören Madenleri* adlı öyküde Baykurt Hacı Nuri adlı bir anamalcının nasıl zenginleştiğini ve buna karşın onun madeninde çalışan bir işçinin nasıl sınıf bilinci kazandığını anlatır. ABD'nin Türkiye'de oluşturmaya çalıştığı Yeşil Kuşak'a mensup din istismarcısı bir sermayedar olan Hacı Nuri ABD'yle olan ilişkilerinden gayet memnundur ve Komünizmin alt edilmesini ister. Fakat

Kuzuören Madeni'nde çalışan Cafer gizlice sınıf bilinci kazanıp diğer arkadaşlarına da kazandırmaktadır.

ALİ TAKA

Kişiler

Ali Taka Anlatının başkarakteri baraj inşaatında çalışan bir şofördür.

Detaylı Olay Örgüsü

Ali Taka'nın Koçanlılı Çocuklara Gazete Götürmeye Başlaması İstanbul ve Ankara gibi şehirlerde iş olmadığı gibi Adana, Erzurum ve Trabzon'da da iş yoktur. Bundan dolayı Koçanlı'da yaşayan insanların çoğu kaçakçılığa yönelmiştir. Ölüm veya sakat kalma riski oldukça yüksek olmasına rağmen kaçakçılık yapanların sayısı her geçen gün artar. Jandarmaya yakalananlar ya rüşvet vererek kurtulur ya da cezaevine atılırlar. Töre gereği işverenler hapse giren kaçakçılara bakmakla mükelleftirler. Ali Taka'ysa baraj inşaatında çalışan bir şofördür. Kir ve çamur içinde çalışmak oldukça zordur. Fakat daha zor olan şey işçilerle sınıf mücadelesi üzerine konuşmaktır. İnsanların küçüklükten yetiştirilmesi ve bilinçlendirilmesi gerektiğine inanan Ali Taka okunan gazeteleri köylü çocuklara dağıtmaya karar verir.

Ali Taka'nın Tutuklanması Ali Taka düzenli olarak Koçanlı'daki çocuklara gazete götürüp dağıtmaya başlar. Bir süre sonra çocukların en önemli alışkanlığı gazete okumak olur. Gazete okuyan çocuklar öğrenmeye ve sorgulamaya başlar. Fakat bir gün Ali Taka 142. Maddeden (bir toplumsal sınıfı başka bir toplumsal sınıfa karşı kışkırtma suçu, kutuplaştırma) suçlu bulunarak hüküm giyer. Hüküm giydiği için işinden atılır. Çocuklara eli boş dönmek istemeyen Ali Taka Koçanlı'ya bisküvi alıp gider. Fakat çocuklar bisküvi değil gazete isterler. O günden sonra çocuklar dört gözle köye gazete getirilmesini beklerler. Onlara bir daha gazete getiren olmaz.

Temalar

Umursama *Ali Taka* adlı öyküde Baykurt, Antep dolaylarındaki bir baraj inşaatında şoförlük yapan Ali Taka'nın büyük bir duyarlılık göstererek köyündeki çocuklara düzenli olarak gazete götürmesini ve onlara sınıf bilinci kazandırmaya çalışmasını anlatır. Aşırı bireyci ve maddiyatçı olan işçi dostlarıyla ortak bilinç üzerine hiçbir şey konuşamayan Ali Taka, bilincin küçüklükten itibaren geliştiğine karar verir ve çocukların aynı sorunları yaşamalarını istemez. Bundan dolayı onları bilinçlendirmek için köyüne gazete götürür. Ali Taka 142. Madde'den tutuklanıp adaletsizliğe mahkum edilir ve çocuklara bir daha gazete getiren olmaz.

KOLTUKTAKİ

Kişiler

Refik Anlatının başkarakteri bir odacıdır. Gücü ve gururuyla ön plana çıkar.

Cabbar Müdürdür.

Cafer Firmanın odacılarından biridir.

Vekil Yeliburunlu Âdem Ağa'nın vekilidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Refik'in Vekili Dövmesi Gücü ve yüksek makamlara sahip kişilerle kurmuş olduğu bağlantılar sayesinde kendine çok güvenen müdür fors sahibi bir kişidir. Siyasi ve ticari alanlarda onun isteği doğrultusunda karar alınır. Mecliste ve sermayedarlar arasında onun sözleri emir olarak kabul edilir. Şirketinde sürekli olarak bölgenin önemli bürokratlarını, siyasilerini ve tüccarlarını ağırlayan Müdür Cabbar'ın iki odacısı vardır. Odacı Refik Cabbar'ın odasının temizliğinden sorumludur. Bir gün Refik Cabbar'ın konuklarından biri olan Yeliburunlu Âdem Ağa'nın vekiliyle kavga eder. Vekil hastanelik olur. Müfettişlere yaşanan olayı olduğu gibi anlatan Refik Cabbar'ı zor duruma sokar. Fakat Cabbar

müfettişleri yedirip içirerek ve koyunlarına güzel kızlar sokarak dosyayı kapattırır. Cabbar yaşanan bu olayın intikamını Refik'ten almak ister.

Refik'in Müdürü Dövüp Koltuğuna Oturması Firmaya gelen Cabbar Refik'i azarlayacak bir sorun aramaya başlar. Fakat hiçbir açığını bulamaması üzerine pis bir koku olduğu yalanını uydurur. Cabbar Refik'e hakaret etmeye başlar. Maruz kaldığı hakaretlere, özellikle kendine köpek denilmesine, katlanamayan Refik Cabbar'ı dövmeye başlar. Cabbar'ı yere seren ve tamamen etkisiz hale getiren Refik ona temizlenip odaya geri gelmesini emreder. Cabbar'ın koltuğuna oturan Refik'e herkes patronmuş gibi davranır. Odaya geri dönen Cabbar'a Refik bir daha hakaret edeceği insanı iyi seçmesini tavsiye edip odadan ayrılır. Güvenlik güçleri tarafından ifadesi alınan Refik olayı olduğu gibi anlatır. Fakat Cabbar itibarının zedelenmemesi için Refik'in daha önce vermiş olduğu yalan ifadeyi onaylatır. Böylece Refik tutuklanmaktan ve işten atılmaktan kurtulur. Cabbar da itibarını kurtarmış olur. Odacılardan biri olan Cafer Refik'e müdürlüğün kendisine çok yakıştığını ve koltuğu hiç bırakmaması gerektiğini söyler. Refik Cafer'e bir gün koltuğu yeniden almalarının mümkün olabileceğini söyler.

Temalar

Güç *Koltuktaki* adlı öyküde Baykurt, bir firmada odacı olarak çalışan Refik'in üstleriyle kavga edip onların yerini alması anlatılır. Oldukça güçlü, gururlu, ciddi ve dürüst bir karakter olan Refik, kendisine hakaret eden ve düzenbazlık yapan üstlerini gücüyle sindirmeyi başarıp onların yerini alır. Müdürünün koltuğuna oturan Refik bütün işçilerin sevgisini ve saygısını kazanır. İşçiler yönetici koltuğunda oturan kişinin Refik olmasını dilerler. Bilinmeyen bir gelecekte işçi sınıfının gücü ele geçirmesi temenni edilir.

UYKU TULUMU

Kişiler

Bekir Anlatının başkarakteri Kurudere köyündendir. Güllü'yle evlidir.

Güllü Bekir'in eşidir.

Çinko Veli Bekir'in kaynatasıdır.

Kemâlo Bekir'in sarhoş komşusu ve iş arkadaşıdır.

Ömer Kesen Fevzipaşalı bir gericidir.

Anlatıcı Anlatının ben-öyküsel ve dış-öyküsel anlatıcısıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Bekir'in Cezaevine Girip Çıkması ve Evlenmesi Kurudere köyünden olan Bekir, Aydınli bir aileyle tarla paylaşım sorunu yüzünden kavgaya tutuşmuştur. Aydınli aileye mensup olan iki kişiden birini yaralamış birini de öldürmüştür. On sekiz yıl hapisle cezalandırılan Bekir 1950 yılında genel afila serbest bırakılmıştır. On sekiz yıl hüküm giymiş Bekir'in geri dönmeyeceği düşünülerek eşi başka birine satılmıştır. Dönemin güçlü siyasi partileri olan DP ve AP sayesinde işe girmiş olan Bekir siyasetten uzaktır. Çinko Veli'nin genç yaşta dul kalan kızını duyar ve onu istemeye gider. Ancak sigara içerken uyuyakalıp yatak yakmak gibi kötü bir alışkanlığı olan Bekir Çinko Veli'nin de yatağını yakar. Güllü'yle evlenen Bekir Fevzipaşa'da bir evde yaşamaya başlar.

Bekir'in Derin Uykusu TÖS'ün öğretmenler başkanı olan anlatıcı bir kongre için gelmiş olduğu Fevzipaşa'daki Güllü'nün evinde kalmaya karar verir. Fakat kongreden önce cami yakılması ve birkaç yerin basılması gibi vakalar nedeniyle TÖS'e karşı öfkeli bir kalabalık harekete geçer. Bütün gün uyuyan ve hiçbir şey yapmayan Bekir'den Kemâlo sendikaya gelip oy vermesini ister. Fakat Bekir ne sendikayı ne de işçileri umursamaz. Ağzında sigarayla yatağa giren Bekir uykuya dalar ve yatağın yanmasına sebep olur. Güllü Bekir'e söylenerek yangını söndürmeye çalışır. Fakat onun söylenmelerine katlanamayan Bekir Güllü'yü dövmeye başlar. Anlatıcı dâhil ona kimse engel olamaz. Anlatıcının TÖS üyesi olduğunu öğrenen ve gerici tanıdıklarının doldurduğuna gelen Bekir anlatıcının evde kalmasını istemez. Fakat Güllü anlatıcıya sahip çıkar ve evde kalabileceğini söyler. Güllü'yü

döverken Bekir'e nasıl engel olamadıklarını ve onun ne kadar güçlü olduğunu düşünen anlatıcı, uykusundan uyanıp bilinçlendiğinde onun önünde hiçbir sermayedarın da duramayacağına inanır.

Temalar

Yabancılaşma *Uyku Tulumu* adlı öyküde Baykurt, emeğine neredeyse tamamen yabancılaşmış ve sınıf bilincinden uzak olan Bekir'in öyküsünü anlatır. Tarla paylaşımı kavgası nedeniyle birini öldürmüş olan Bekir on sekiz yıl hapis cezası alır ancak bir süre sonra genel aflla serbest bırakılır. Dönemin güçlü siyasi partileri olan DP ve AP'deki bağlantıları sayesinde iş sahibi olur. Siyasi ve sınıfsal konularla hiç ilgilenmeyen Bekir emeğine ve sınıfına yabancılaşmış bir işçidir. Yazar, onun gibi güçlü ve öfkeli işçiler uykularından uyandığında her şeyin değişeceğine inanır.

CEYFO

Kişiler

Anlatıcı Dış-öyküsel ve ben-öyküsel anlatıcıdır. Yazarın temsilciğini ve sözcülüğünü yapar.

Zemzem Çocuğunu aldırma isteyen mahalleli bir kadındır.

İbrahim Öztürk (İbik) Zemzem'in ambarda çalışan eşidir.

Cafer İbrahim'le Zemzem çiftinin aldirmaktan vazgeçtikleri oğullarıdır.

Güllü Anlatıcının teyzesidir.

Bekir Anlatıcının eniştesidir ve Güllü'nün eşidir.

İclal Arıcan Kadın Hastalıkları Uzmanıdır.

Kâzım Bey Tekelcidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Zemzem'in Çocuğunu Aldirmak İstemesi Fevzipaşa'daki Güllü'nün evinde kalan anlatıcı öğretmenlik yapmaktadır. Güllü, kişi başına birer lira ödeyerek çocuklara toplattığı kömürleri biriktirip kış geldiğinde bu kömürleri yüksek fiyattan okula ve başka yerlere satar. Bu yüzden semtliler Güllü'nün fırsatçı bir sömürücü olduğunu söylerler. Anlatıcıysa Güllü'nün yalnızca küçük bir balık olduğunu düşünür. Güllü'nün komşularından biri olan Zemzem üç çocuktan sonra istemeden gebe kalmıştır. Güllü'nün evinde gizlice anlatıcıyla görüşen Zemzem çocuğu aldirmak istediğini ve Antep'te bir doktor bulduğunu söyler. Anlatıcı, onunla birlikte bir yere gitmesi durumunda semtlilerin dedikodu çıkaracaklarını söyler. Fakat İbrahim anlatıcının Zemzem'le Antep'e gitmesini onaylar. Öğretmen okul müdürüne ailesini görmesi gerektiğini söyleyip izin alır ve Fevzipaşalılara belli etmeden birlikte doktora gidilir.

Çocuğu Aldirmaktan Vazgeçilmesi Kadın Hastalıkları Uzmanı İclal Arıcan'ın kliniğine varılır. Çocuk aldirmayan diğer kadınların halini gören ve doktordan korkan Zemzem şüpheye kapılır. Ameliyat koltuğuna oturan Zemzem'in dehşete kapıldığını ve yardım çığlıkları atan bakışlarını gören anlatıcı çocuğu aldirmaktan vazgeçtiklerini ve yalnızca Zemzem'in muayene edilmesini istediklerini söyler. Ameliyat ücreti yine de ödenir ve muayenenin ardından klinikten ayrılırlar. Aradan yıllar geçmiştir. Alınmasından vazgeçilen Cafer mahalledeki bidonları devirip Tekelci Kâzım'ı peşinden koşuran bir haylaza dönüşmüştür. Onun afacanlılığını, heyecanını, canlılığını ve neşesini gören anlatıcı vermiş oldukları kararın gururunu yaşar. İbrahim'le Zemzem de Cafer'i çok sevmektedir.

Temalar

Vicdan *Ceyfo* adlı öyküde Baykurt, akılcılık ve pragmatizmle vicdanı arasında kalmış bir anneyle anlatıcının yaşadığı çatışma anlatılır. Üç çocuğu olan Zemzem dördüncü çocuğunu dünyaya getirmek istemez, ona bakamayacağını düşünür ve bundan dolayı onu aldirmak ister. Fakat anlatıcıyla birlikte çocuğu aldirmaya giden Zemzem çocuğunu aldirmayan kadınların perişan hallerini görür ve

doktordan korkar. Anlatıcı vicdanının sesini ve Zemzem'in bakışlarındaki feryadı dinleyerek kürtaja engel olur. Dünyaya gelen Cafer adındaki çocuk canlılığı ve afacanlığıyla herkesin neşe kaynağı olur.

PARTİ ADAMI

Kişiler

<i>İhsan</i>	Anlatının Dolaklı başkarakteri milletvekili seçimlerini kazanır.
<i>Muhammet</i>	Seçimlere bağımsız aday olarak katılır.
<i>Kaymakam</i>	İlçenin kaymakamıdır.
<i>Nedim</i>	Yazıcıdır.
<i>Atalay</i>	Halk Partisi'nin adaydır.

Detaylı Olay Örgüsü

İhsan'ın Milletvekili Olması Genel seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte siyasi partiler daha çok oy alabilmek için propagandanın dozunu arttırmışlardır. Seçim dönemlerini fırsata çeviren bazı vatandaşlar siyasi partilerin temsilcilerinden çıkar elde etmeye çalışırlar. Pafonun sülalesi en çok parayı veren partiye oy verir. Sarhoşlar en çok içkiyi ikram eden partiye oy vereceklerini söylerler. Halkçılar, İşçi Partililer ve Demokratçılar seçimi kazanmak için ellerinden geleni yaparlar. Dolaklı İhsan para dağıtarak seçimleri kazanmayı başarır ve vekil olur. İhsan enstitü öğretmeni eşini daha iyi bir okula aldırır, kızını Hacettepe Eczacılık Fakültesi'ne, oğullarından birini Özel Mühendislik diğeri de Gazi Lisesi'ne göndermiştir. Seçimin ardından kimileri kaymakamın, kimileri valinin ve İslahiye heyeti de müftünün değiştirilmesini ister. Herkes kendi çıkarları doğrultusunda belirli isteklerde bulunur.

İhsan'ın Seçimi Kazandığına Pişman Olması Değiştirilmesi istenen kişiler hakkında malumat alan İhsan Ankara'ya makul nedenler sunmak ister. Fakat kişilerin fikirleri çabuk değişir. Müftünün değiştirilmesini isteyen grup bir hafta sonra kararından vazgeçer. Müftü hakkında çoktan şikayette bulunmuş olan İhsan geri adım atamayacağını söyler. Fakat heyet alınmış olunan karara uyulmasını ister. İhsan'ın Halkçı akrabası Atalay evinden yol geçeceğini öğrenir ve imar planının değiştirilmesi için İhsan'a yalvarır. İhsan ilgili makamlarla görüşerek planı değiştirmeyi ve Atalay'ın evini kurtarmayı başarır. Evini kurtaran Atalay İhsan'ın ve mensubu olduğu siyasi partinin aleyhinde yeniden konuşmaya başlar. Bunu öğrenen DP'liler Atalay'ın evinden yol geçmesi için imar planının eski haline getirilmesini isterler. İhsan, bu şekilde işini yapıp parti adamı olamayacağına kanaat getirir.

Temalar

Açgözlülük *Parti Adamı* adlı öyküde Baykurt, seçim bölgesindeki seçmenlere para dağıtarak milletvekili seçilmeyi başarmış olan İhsan'ın çıkar çatışmaları arasında nasıl bocaladığını gerçekçi uygulamalar aracılığıyla okurun gözleri önüne serer. Seçimleri kazanır kazanmaz İhsan eşinin daha iyi bir okula atanmasını ve çocuklarının en iyi okullara kabul edilmesini sağlar. Bölgenin söz sahibi grupları ve aileleriye İhsan'a istedikleri şeyleri onun üzerinde baskı kurarak yaptırmaya çalışırlar. Herkesin kendi çıkarlarının peşinde olduğu, herkesin tamamen bireycileştiği ve maddiyatçılaştığı görülmektedir.

MÜDÜRÜ YİYEN KÖY

Kişiler

<i>Memduh Bey</i>	Anlatının geçtiği bölgedeki köyün okul müdürü ve kaymakamıdır.
<i>Abuzer Bey</i>	Memduh Bey'in babasıdır. Eski kaymakamdır.
<i>Salih Bey</i>	Abuzer Bey'e akıl hocalığı yapmış eski kaymakamdır. Vekil olmuştur.
<i>Yusuf Hoca</i>	Köyün okulunda görev yapan Menemenli bir öğretmendir.

Detaylı Olay Örgüsü

Ulupınar'ın Köy Olması İçin Mücadele Verilmesi Göçmenbeyli'ye bağlı olan Ulupınarlılar, yeterli nüfus sayısına sahip olup köy olma talebinde bulunmuş olmalarına rağmen siyasilere ve bürokratlar tarafından umursanmazlar. Yıllarca rüşvetle seçim kazanmış ve bölgeyi yönetmiş olan Eski Kaymakam Salih Bey'den yeni kaymakam olan Abuzer Bey çok şey öğrenir. Salih Bey mecliste vekil olur. Köy okuluna müdür olarak atanan Memduh Bey de babası gibi seçimlere girer ve hem çeşitli vaatlerde bulunup hem de rüşvet vererek seçimleri defalarca kazanır. Hiçbir talebi yerine getirilmemiş olan Ulupınarlılara Menemenli Yusuf Hoca kendi sınıflarına mensup olan kişileri yönetici makamına getirmelerini ve somut eylemlerde bulunulması konusunda ısrarcı olmalarını önerir.

Ulupınarlıların Amaçlarına Ulaşım Dayanışmayı Örgütlemeleri Bunun üzerine Ulupınarlılar seçim döneminde Memduh Bey'den Ulupınar'ın Göçmenbeyli'den ayrılmasını istediklerini ve rüşvetçi vekilin başka yere sürülmesini istediklerini söylerler. Memduh Bey'i sözünü tutmaya zorlamak için seksen bin liralık bono alınır. Verilen sözlerin tutulmaması durumunda köylüler bonoları bankadan tahsil edeceklerdir. Memduh Bey'in verdiği sözleri tutmadığını ve öğretmenleri sürdürdüğünü gören köylüler bonoların bir kısmını tahsil eder. Durumdan haberdar olan banka müdürü yaşanan olayın adeta bir skandal olduğunu ve Memduh Bey'in anlaşmayı ifşa etmekle tehdit edilebileceğini söyler. Ulupınarlılarla kendisi arasında yapılan anlaşmanın ayyuka çıkmasıyla birlikte endişeye kapılan Memduh Bey Ulupınar'ın köy olması için gerekli işlemleri başlatır. Rüşvetçi vekil Tunceli'ye sürülür. İstediklerini elde eden ve kendi partilerini kuran Ulupınarlılar Dayanışma adlı bir gazete çıkarmaya da başlarlar.

Temalar

Güç Müdürü Yiyen Köy adlı öyküde Baykurt, yönetici sınıf olan bürokratlarla köylüler arasında verilen siyasi gücü elde etme mücadelesini anlatır. Yıllardır yaşadıkları yerin köy olması için mücadele veren Ulupınarlılar, köy okulunda öğretmen olan Yusuf Hoca'nın tavsiyelerine uyararak mevcut kaymakamın üzerinde baskı kurarlar. Bu sayede köy olan Ulupınar'ın yerlileri kendi siyasi partilerini kurar ve kendi gazetelerini yayımlarlar. Sınıf bilinciyle dayanışma örgütlenir. Halk gücü eline alır.

SÜRGÜNDEKİ ÖĞRETMEN

Kişiler

<i>Hakkı</i>	İşçi sınıfının çıkarları doğrultusunda hareket eden devrimci bir öğretmendir.
<i>Zehra</i>	Hakkı'nın eşi. Çocukları ve eşi için endişelenir.
<i>Orhan</i>	Hakkı-Zehra çiftinin oğullarından biridir.
<i>Naciye</i>	Hakkı-Zehra çiftinin kızlarından biridir.
<i>Sabahat</i>	Hakkı-Zehra çiftinin kızlarından biridir.
<i>Suphi</i>	Hakkı-Zehra çiftinin oğullarından biridir.
<i>Rüstem Usta</i>	Bakkaldır.
<i>Faruk</i>	Giyim dükkanı sahibidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Zehra'nın Eşini Özlemesi ve Ailenin Genel Durumu Öğretmenlik yaptığı köyde halkı kızdırtmak ve Komünizm propagandası yapmak suçlamalarıyla başka bir köye sürgün edilmiş öğretmen ailesinden ayrı düşmüştür. Eşi Zehra içine kapanık ve oldukça duygusal bir kadındır. Tek başına çocuklarını kontrol etmekle zorlandığı ve eşini özlediği için sitem dolu mektuplar yazar. Orhan'la Naciye derslerine iyi çalışmaktadır. Fakat Sabahat derslerini aksatıp planör eğitimi almaya başlamıştır. Anlatıcı, 3. bröverisi almış olan Sabahat'ın öğretmeniyle ilişki yaşadığını eve gelen mektuplardan öğrenmiştir. Suphi'ye her seferinde babasının gönderdiği paradan yüz lira alarak forma veya top satın

almaktadır. O da Sabahat gibi derslerini boşvermiştir. Anlatıcı annesini üzen kardeşlerini sevmez. İşçi sınıfı için mücadele verirken kendi ailesini ihmal eden babasına da kızar. Uzun zamandır babasını görememiş olan anlatıcı onu görmek ister. Zehra anlatıcının babasına gitmesine izin verir.

Anlatıcının Babasını Ziyarete Gitmesi Faruk'un dükkanından gömlek, pantolon ve ayakkabı alındıktan sonra anlatıcı otobüse bindirilir. Uzun yolculuk boyunca gecenin dipsiz karanlığında ilerlenmesi anlatıcıyı tedirgin eder. Şoför anlatıcıyı babasının evine götürüp bırakır. Fakat babasını evde bulamayan anlatıcı karanlığın ve sessizliğin etkisiyle uykuya dalar. Sabahat'ın planör hocasını vurduğunu ve eğitimine kaldığı yerden devam etmeye başladığını, kendisinin de Harp Okuluna girdiğini ve babasının eve döndüğünü rüyasında görür. Hakkı evin önünde oğlunu bulur. Onu uyandırıp ailenin durumuyla ilgili sorular sorar. Anlatıcı babasına neden eve girmediklerini ve dışarıda ateş yaktığını sorar. Komünizmle Savaşım Derneği üyeleri tarafından ateşe verilip kurşuna dizilmiş olan öğretmen evine girmek tehlikelidir. Arkadaşından aldığı istihbarata göre dışarıda kalmanın daha güvenli olduğunu söyler. Anlatıcı babasına toplumsal sınıfla ilgili kadar ailesiyle ilgilenmediği için sitem eder. Hakkı oğluna ailesinin geleceği için işçi sınıfını savunduğunu zira kendilerinin de işçi olduğunu söyler.

Temalar

Görev *Sürgündeki Öğretmen* adlı öyküde Baykurt, mensubu olduğu toplumsal sınıfın çıkarları doğrultusunda devrimci bir bilinçle hareket eden Hakkı adlı öğretmenin sorumluluk bilinci üzerinde durur. Görev bilinciyle emekçi halkın aydınlatılmasına gayret gösteren Öğretmen Hakkı Şeyhülharap köyüne sürülür. Ailesinden ayrı düşen öğretmen burada da emekçi sınıfı aydınlatmaya devam eder. Fakat Komünizmle Savaşım Derneği gibi Anti-Komünist örgütlerin sürekli olarak saldırısına uğrar. Ailesi onun başına kötü bir şey gelmesinden endişe duyar.

TÜRK TİPİ OKULLAR

Kişiler

<i>Abdüsselam Ağa</i>	Mıklas ve Erenpınar gibi birçok köye sahip olan gerici bir toprak sahibidir.
<i>İki öğretmen</i>	Mıklas köyünde öğretmenlik yapan öğretmenlerdir.
<i>Başyazman</i>	İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün başyazmanıdır.
<i>Karakol Çavuşu</i>	Adaklı Karakolu'nun komutanıdır.
<i>Kaymakam</i>	Anlatının geçtiği ilçenin kaymakamıdır.
<i>İsmail Karaman</i>	İlköğretim müfettişidir.
<i>Üsteğmen Hüseyin</i>	Sınır Alayı komutanlarından biridir.
<i>Halil Derya</i>	Müfettişlerden biridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Ağanın Öğretmen Evini Kurşunlatması Pizin'in Mıklas köyünde öğretmenlik yapan iki öğretmen telaş içinde Milli Eğitim Kalemi'ne gelir. Onları karşılayan Başyazman müdürün daha sonra geleceğini söyler. Acil bir durumla karşı karşıya olunmasından dolayı öğretmenler Başyazman'a sorunlarını anlatmaya başlarlar. Gece vakitlerinde öğretmenlerin kaldığı ev kurşuna tutulmuş ve bayrak direği çalınmıştır. Başyazman bayrağın çalınmamış veya yırtılmamış olmasına sevinir. Aksi halde olayın çok büyümüş olacağını söyler. Daha önce de birkaç defa öğretmen evi kurşunlanmış olan köye kaymakam, ilköğretim müfettişi ve Sınır Alayı'nda Üsteğmen olan Hüseyin gider ve Abdüsselam Ağa'yla görüşülür.

Ağa'nın Köylüleri Okutmamak İçin Köyü Taşması Abdüsselam Ağa yetkilileri çok iyi karşılar ve onlara ikramlarda bulunur. Yetkililer Abdüsselam Ağa'ya okulun kurşunlatıldığını ve bayrak direğinin çalındığını anlatırlar. Kaymakam, geri kalmış ülkelerin kalkındırılmasıyla ilgili ABD'de almış olduğu

eğitimlerden bahseder. Abdüsselam Ağa yetkililer tarafından okula bir daha herhangi bir saldırı olmaması ve köylülerin okula gönderilmesi konusunda uyarılır. Abdüsselam Ağa yetkililere devrimleri, cumhuriyeti ve eğitim sistemini övdükten sonra onları uğurlar. Çevredeki başka köylere de sahip olan Abdüsselam Ağa avukat dostundan aldığı tavsiye üzerine hiç vakit kaybetmeden köyü Erenpınar'a taşımaya başlar. Köyün taşındığını fark eden öğretmenler yetkililere haber verirler. Yetkililer köylüleri Erenpınar yolu üzerinde yakalarlar ve Abdüsselam Ağa'ya neden taşındıklarını sorarlar. Abdüsselam Ağa yetkililere yaptıklarının yasal olduğunu ve çevredeki bütün kölelerin kendisine ait olduğunu söyler. Müfettişlerden biri ABD ve İsrail tipi okullar yapmak yerine Türk tipi tekerlekli okullar yapmaları gerektiğini söyler. Zira okulun Erenpınar'a taşınması mümkün değildir ve başka bir okul yapacak bütçe yoktur.

Temalar

Güç *Türk Tipi Okullar* adlı öyküde Baykurt, Mıklas köyünün sahibi olan Abdüsselam'ın elindeki gücü ve imtiyazları kaybetmemek için köy okulunda görev yapan öğretmenleri nasıl baskı altına alıp sindirmeye çalıştığını anlatır. Köylülerin okuyup iyi bir eğitim almalarını istemeyen Abdüsselam Ağa hanedanlığının devam etmesi için şiddete ve tacize başvurur. Araya devlet yetkililerinin girmesiyle birlikte Abdüsselam Ağa köşeye sıkışır. Avukat bir dostundan aldığı tavsiye üzerine köylülerin eğitim almalarına engel olmak için köyü başka bir yere taşır. Böylece devletin okulundan kurtulmuş olur.

SERDAR'I GETİRİN

Kişiler

<i>Serdar</i>	Demiryollarında ateşçi olarak çalışan karakterin ölümü öykünün ana konusudur.
<i>Narkız</i>	Serdar'ın eşidir.
<i>Murat</i>	Serdar-Narkız çiftinin oğludur.
<i>Aydın</i>	Serdar-Narkız çiftinin oğludur.
<i>Şehver</i>	Serdar-Narkız çiftinin kızıdır.
<i>Sare</i>	Serdar-Narkız çiftinin komşudur. Derviş'in eşidir.
<i>Derviş</i>	Ambar hamalıdır. Sare'nin eşidir.
<i>Ahmet</i>	Sendikacıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Serdar'ın Tren Kazasında Hayatını Kaybetmesi Yarbaşı'nda tren kazasının yaşandığı haberinin Fevzipaşa'ya ulaşmasıyla birlikte eşi demiryollarında ateşçi olan Narkız baygınlık geçirir. Murat okuldayken Aydın dışarıda oyun oynamaktadır. Kızı Şehver annesinin bayıldığını görür ve ambar hamallığı yapan komşularından Derviş'in eşi Sare'ye haber verir. Narlı'dan ve Adana'dan Fevzipaşa'ya tren götüren Serdar'ın ömrü tren kazanlarının başında geçmiştir. Özellikle Ayran Tüneli denen uzun ve mazgalsız tünel trencilere boğulma tehlikesi yaşatır.

Serdar'ın Ailesinin Altüst Olması Kaza haberi bütün semte hızla yayılır ve Sare Narkız'ın yardımına koşar. Semtliiler arasında yaşanan kazalarla ilgili konuşulur. Devletin kâr etmek için ucuz ve güvenilir olmayan yollar yaptırdığı, demiryollarının yeterince bakım görmediği ve güvenliğin oldukça gevşek olduğunu konuşurlar. Sendikacı Ahmet Asya insanının kaderinde ölüm olduğunu dile getirirse de bu kadar zor işlerin altından kalkan halkların ezilmeye ve sömürülmeye nasıl göz yumabildiğini sorgular. Serdar'ın ölümüyle birlikte aile Serdar'ın maaşından ve oturdukları evden mahrum kalacaklardır. Emeklilik hayalleri de tamamen suya düşmüştür. Narkız Serdar haricinde hiçbir şey istemediğini, yalnızca eşini geri istediğini söyler. Üç yüz beş lira kırk kuruş tazminat alan aile Serdar'ın borçlarını öder. Ardından aile evden çıkarılır ve hırsızlarıyla ünlü olan İniltili köyündeki yıkıntı eve geri dönerler.

Temalar

Hüzün *Serdar'ı Getirin* adlı öyküde demiryollarında ateşçi olarak çalışan Serdar'ın tren kazası sonucunda hayatını kaybetmesiyle ailesinin yaşadığı dram anlatılır. Serdar'ın ölümüyle birlikte aile tek gelir kaynağı olan maaşı ve içinde yaşadıkları lojmanı kaybederler. Aile bütün gelirini ve barındığı evi kaybeder. Buna rağmen Narkız yalnızca hayatını kaybetmiş olan eşini geri ister. Çocuklarıyla birlikte terk etmiş oldukları İniltili köyündeki yıkıntı eve geri döner.

DALLI KOLLU

Kişiler

<i>Kemâlo</i>	Başkarakter, köylülere sınıf bilinci kazandırmaya çalışan bir demiryolu işçisidir.
<i>Melika</i>	Kemâlo'nun eşidir.
<i>Çetin</i>	Kemâlo-Melika çiftinin oğludur.
<i>Nurten</i>	Kemâlo-Melika çiftinin kızıdır.
<i>Hamzo</i>	Oluncaklı bir köylüdür.
<i>Ahmet</i>	Keller bucağındandır.
<i>Fevzi</i>	Devrimcidir.
<i>Mehmet Terdi</i>	Devrimcidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Trenci Kemâlo'nun Evine Gelmesi Perşembe günleri izinli olan Trenci Kemâlo Çarşamba akşamı neşe içinde evine gelir. Elinde bir tavşan vardır. Kemâlo eşi Melika'ya arapaşını yarına saklamasını ve tavşanı yemek istediğini söyler. Olucak'tan geçerken Kemâlo Hamzo'ya Çetin Altan'ın yazılarını ve bazı temel besin ürünleri atar. Hamzo da Kemâlo'nun iyiliği karşılığında avlamış olduğu hayvanlardan fırsat buldukça ona ikram eder. Tren yolculuklarının zorluğuna değinen Kemâlo gitmiş oldukları duraklardan bahseder.

Köylüleri Bilinçlendirme Mücadelesi Bir süre sonra Keller bucağından olan Ahmet'le Fevzi ve Mehmet Terdi eve gelir. Onlar da yemeğe katılırlar. Fevzi'yle Mehmet üç kişi tarafından takip edildiklerini söylerler. Kemâlo dışarısını gözetleyip kontrol eder. Etrafın temiz olduğuna kanaat getirdikten sonra eve döner. Kemâlo'nun yetiştirdiği devrimciler kendi köylerinde halkı bilinçlendirmeye çalışmaktadırlar. Bundan dolayı Anti-Komünist örgütlerin mensupları tarafından takip edildikleri için silah taşırlar. Gazeteden kesilen Çetin Altan yazılarıyla özellikle köylüleri bilinçlendirmeye ve eğitmeye çalışırlar.

Temalar

Görev *Dallı Kollu* adlı öyküde bir demiryolu işçisi olan Kemâlo'nun özellikle Anadolu'nun kırsal bölgelerinde yaşayan köylülere sınıf bilinci kazandırılması ve eğitilmeleri için verdiği mücadele anlatılır. Çetin Altan'ın köşe yazılarını gazeteden kesip köylere dağıtan ve belirli yaşa gelmiş devrimci gençlerle görüşen Kemâlo işçi sınıfının ve devrimin örgütlenmesi için elinden geleni yapar. Trenlerde çalıştığı için uzak yerlere hiç zorlanmadan ulaşır.

SOĞANLAR ÇÜRÜDÜ

Kişiler

<i>Adil Tanır</i>	Anlatının başkarakteri zengin olmaya çalışan bir girişimcidir.
<i>Göçen Mustafa</i>	Adil Tanır'a tarlalarından birini kiralayan çiftçidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Adil Tanır'ın Kâr Etme Çabaları İsmet Paşa'ya hakaret ettiği gerekçesiyle on ay hapse mahkum edilmiş Adil Tanır serbest bırakıldıktan sonra DP'li tanıdıkları sayesinde almış olduğu krediyle maden arama işine girer. O dönemde ABD'liler maden ocağı bulan kişilere oldukça yüklü meblağlarda ödemeler yapmaktadır. Almış olduğu borç parayla maden aramaya başlayan Adil Tanır soğan üreticilerinin ciddi miktarlarda kâr ettiklerini öğrenir. Gelecek yıl soğan satmaya karar veren Adil Tanır almış olduğu borç parayı tamamen tüketmeden önce tarla satın almaya karar verir. Kömürler'e gidip Göçen Mustafa'yla görüşen Adil Tanır ondan tarla ister. DP'li Göçen Mustafa Kılçanlı Hüyüğü'nde olan büyük bir tarlayı Adil Tanır'a soğan ekmesi için verir. Verilen tarladan oldukça memnun olan Adil Tanır uzun arayışlar sonucunda Nankendi köyünde tohum bulur ve ardından tarlaya soğan eker.

Adil Tanır'ın İflas Etmesi Aylar sonra ilk mahsulü alan Adil Tanır soğanlar daha fazla büyümeden onları hasat etmeye başlar. Ardından soğanlar satışa çıkarılır. Fakat geçen sene soğandan ciddi miktarlarda kâr edildiğini duyan herkes soğan ekmiş ve ülkede soğan bolluğu vardır. Geçen sene altı lira olan soğanın fiyatı bir liranın altına düşmüştür. Büyük şehirlere ve kurumlara soğanlarını satamadığı gibi gittiği yerlerde de soğanlarını satamayan Adil Tanır onları çürümeye terk eder. Fakat belediyeden ceza kesilmesi üzerine soğanları dağıtmaya ve gömmeye karar verir. Ticari mal olduğu için soğanları vergi ödemeden hiçbir yere gönderemeyen Adil Tanır onların bir kısmını gömdürür ve geri kalan kısmını da çürümeye terk eder. Yaşanan olayın ardından Adil Tanır alay konusu olur.

Temalar

Açgözlülük *Soğanlar Çürüdü* adlı öyküde Baykurt, DP dönemiyle zirveye ulaşan Batılı serbest piyasa anlayışıyla ticarete atılıp zenginleşmek isteyen bir köylünün ekonomik olarak nasıl iflasa sürüklendiğini ve herkes tarafından nasıl alay konusu edildiğini anlatır. DP'deki bağlantıları sayesinde bankadan kredi almayı başarmış olan Adil Tanır maden ocağı arama girişimlerinin ardından soğan ekmeye karar vermiştir. Fakat kendisinin soğan ektiği yıl, aşırı miktarda soğan yetiştirilmiş ve soğan fiyatları düşmüştür. Ürettiği soğanları satamayan Adil Tanır iflas eder.

KOMŞU GELİNİ

Kişiler

- Hasan* Madenler'de çalışan bir köylüdür. Anlatının başkarakterlerindedir.
- Kevser* Pamukçu ailesinin gelinlerinden biridir. Anlatının başkarakterlerindedir.
- Muharrem* Kevser'in eşidir.
- Kır Feden* Köyün ihtiyar kadınlarından biridir.
- Koreş* Köyün bekçisidir.
- Hırtıl İzzet* Hasan'ın avukatıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Kevser'le Hasan'ın Gizli Aşkı Kabaklı'da dünyaya gelmiş olan Kevser genç yaşlarda Pamukçuların oğlu Muharrem'le evlendirilip kasabaya yerleşmiştir. Çiftin bir oğlu olmuştur. Fakat Muharrem'in ilgisizliğinden ve sürekli dükkanda çalışmasından dolayı Kevser kendini yalnız hisseder. Aynı zamanda cinsel açlığını tatmin etmekte de epeyce zorlanmaktadır. Madenler'de çalışan Hasan adlı bir gençle tanışıp onunla birlikte olmaya başlayan Kevser evin bahçesindeki vişne ağacının altında düzenli olarak onunla sevişmeye başlar. Eşini hiç sevmemiş ve Hasan gibi bir erkekle yaşamamanın hayalini kurmuş olan Kevser bütün riskleri göze alıp Hasan'la birlikte olmaya devam eder. Eşinden beklediği ilgiyi görememiş ve kendi çocuklarının ilişkilerini bile kıskanmış olan Kır Feden ikiliyi gözetler. En sonunda Kır Feden Bekçi Koreş'e ikilinin sırrından bahseder ve onları yakalaması gerektiğini söyler.

Kevser'le Hasan'ın Yakalanması Muharrem'in Antep'e gittiği bir günün gecesinde Bekçi Koreş ikiliyi bahçedeki vişne ağacının altında yakalar. Bölgenin itibar sahibi ailelerinden olan Pamukçular Muharrem'in aldatılmış olduğunu kabul edemezler. Dolayısıyla avukat ve Hasan'ın yakını Hırtıl İzzet arasında bir anlaşma yapılır. İki tarafın çıkarları doğrultusunda Hasan'ın ifadesinin değiştirilmesine karar verilir. Duruşma sırasında Hasan bekar bir erkek olduğu için yalnızlık çektiğini ve gece yarısı Pamukçuların eşeğinden cinsel olarak faydalanmak için bahçeye girdiğini söyler. Verdiği ifade üzerine Hasan serbest bırakılır ve Pamukçuların itibarı kurtulur. Fakat Hasan'a "eşekçi" adı takılır ve alay konusu edilir.

Temalar

Cinsellik *Komşu Gelini* adlı öyküde Baykurt, kendi rızası dışında köyün varlıklı ailelerinden birinin oğluyla evlendirilmiş olan Kevser yalnızlık çeker ve bunalıma girer. Eşinden beklediği ilgiyi göremeyen ve cinsel açıdan da tatminsizlik yaşayan Kevser, Madenler'de çalışan Hasan adlı genç bir köylüsüyle gizlice birlikte olmaya başlar. Evin bahçesinde vişne ağacının altında fırsat buldukça sevişirler. Fakat onları gözetleyen yaşlı bir kadın köyün bekçisini durumdan haberdar eder onların yakalanmasına sebep olur.

MEVLÜT

Kişiler

<i>Okta</i>	Anlatının başkarakteri Harp Akademisi'nden mezun bir Binbaşısıdır.
<i>Nurhayat</i>	Okta'nın eşidir. Ev kadınıdır.
<i>Osman</i>	Yarbaydır.
<i>Necdet</i>	Binbaşısıdır.
<i>Aynur</i>	Nurhayat'ın komşularındandır.
<i>Kadriye</i>	Nurhayat'ın yakınıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Okta'la Nurhayat'ın Tanışması Bursa'da doğup büyümüş olan Okta Harp Okulunda eğitim almaktadır. Aynı mahallede yaşayan Nurhayat babası tarafından enstitüye gönderilmişse de kendisi Hukuk eğitimi almak istemektedir. Bunun için düz lise müfredatıyla eğitim alması gereken Nurhayat'a Okta'nın yardımcı olması istenir. Okta Nurhayat'ı ders çalıştırırken ikili arasında bir yakınlaşma olur. Okta'nın İstanbul'a gitmesinden ve başka bir kadınla birlikte olmasından korkan Nurhayat'a Okta, onu bırakmayacağına dair asker sözü verir. Bunun üzerine ikili arasında kopmaz bir bağ kurulur. Okta'nın Harp Akademisi'ne gidip subaylık eğitimi alması nedeniyle Nurhayat'ın Hukuk eğitimi alma hayali suya düşer.

Okta'la Nurhayat'ın Evlilik Hayatı Yıllar sonra okuldan mezun olmuş olan Okta Binbaşı rütbesine yükselmiştir. İki çocuğu ve eşiyile birlikte askeriye ait kamu konutlarında yaşamaktadır. Yarbay ve Binbaşı rütbelerinde olan iki arkadaşı onu Kilis'e davet eder. Alışveriş yapması gereken Okta onların davetini kabul eder. Eve dönen Okta'a Nurhayat, kayınvalidesinin ölüm yıl dönümü münasebetiyle mevlüt yapmak isteğini söyler. Dini ritüellerle pek ilgilenmeyen Okta Nurhayat'ın istediğini yapmasına onay verir. Zira Nurhayat Okta tarafından sıkıntıya düştüğünde onun yüzünden Hukuk eğitimi alamadığını hatırlatıp durmaktadır. Bundan dolayı Okta Nurhayat'ın yapmak istediği şeylere çoğu zaman karışmaz. Nurhayat, Aynur ablası ve Kadriye Hanım'la birlikte hafızları ayarlayıp mevlütü yaptırır. Fakat yapılan mevlüt Okta'nın annesi için değil Nurhayat'ın babası içindir. Eşinin yeri geldiğinde ne kadar yalancı ve düzenbaz olabildiğini gören Okta sinir harbi yaşamaması için bu konuda bir şey söylemez. Fakat Okta Nurhayat'ın bir daha mevlüt yapmasına da onay vermez.

Temalar

Evlilik Aynı mahallede doğup büyümüş ve gençliklerinde ders çalışmak münasebetiyle birbirleriyle tanışıp yakınlaşmış olan Oktay'la Nurhayat reşit oldukları yaşlarda evlenmişlerdir. Eşinin söylediği bazı yalanlara ve kaprislere katlanmakta zaman zaman ciddi derecede zorlanan Oktay, gençlik çağında Nurhayat'a onu asla bırakmayacağına dair asker sözü verdiği için evliliği devam ettirir. Oktay Nurhayat'ı sever fakat bazı huy ve davranışlarına katlanmak onun için oldukça zor hale gelmiştir.

FISTIKLARIN OLDUĞU YER

Kişiler

Kadirhan İslahiye TÖS'te yazıcıdır. Anlatıcının arkadaşlarındandır.

Anlatıcı Ben-öyküsel ve dış-öyküsel anlatıcıdır. Kahraman anlatıcıdır.

Ahmet Anlatıcının ev arkadaşı ve meslektaşdır.

Arap karısı Genelevi işleten kadın karakterdir.

Arkadaş grubundaki diğer anlatı kişileri: Hacı, Murat, Ökkeş, Şükrü.

Genelevde çalışan seks işçisi kadın anlatı kişileri: Necla, Gülay, Fikriye.

Detaylı Olay Örgüsü

Arkadaş Grubunun Geneleve Gitmesi Anlatıcı, İslahiye TÖS'ten tanıdığı yazıcı Kadirhan'ın isteği üzerine Keferdiz'e gitmeyi kabul eder. Anlatıcı Fevzipaşa'daki Güllü teyzenin evinden Ahmet'in alınmasını ister. Ardından Hacı, Murat, Ökkeş ve Şükrü gibi ev arkadaşlarını arabayla alan üçlü Keferdiz köyünde bulunan bir geneleve gitmek amacıyla yola çıkarlar. Keferdiz'e varan grup karanlığın çökmesiyle birlikte geneleve giriş yaparlar. Bir masaya oturtulan grup Keferdiz Karakolu'nun çavuşunun kızlarla işinin bitmesini bekler. Bir albayın karakola geldiğini haber alan çavuş genelevden ayrılır. Ardından İncirlik Üssü'nde görev yapan birkaç ABD'li asker geneleve giriş yapar. Kızlarla görüşme sırası arkadaş grubunda olmasına rağmen dolarla ödeme yapan ABD'lilere öncelik verilir. ABD'lilerin laubali davranışları ve kendilerini beğenmişlikleri öfkeyi daha da arttırır. Genelevin yöneticisi ABD'li askerlerle baş etmekte zorlansa da onlarla ilgilenir. Antep'e kadın gönderilmesini isteyen ABD'lilerin talebi reddedilir.

Arkadaşların Genelevde Yaşadıkları Genelevdeki ABD'li müşterilerin oradan ayrılmalarının ardından sıra arkadaş grubuna gelir. Necla, Gülay ve Fikriye yedi arkadaşla ilgilenir. Arap karısı yedi arkadaşına çay, kahve, sigara ikram eder. Ardından kadınları aralarında paylaşan arkadaşlar sırayla istedikleri kadınlarla birlikte olurlar. Fakat anlatıcıyla Ahmet kadınlarla görüşmeyeceklerini söyler. Kadirhan anlatıcıyı aşırı romantik veya sofuk olmakla suçlar. Arap karısıysa onun öğrendiğini düşünür. Gülay'ın utangaç ve sıkılgan halini gören anlatıcı para karşılığında bir kadınla birlikte olmayı reddeder. Genelevin ardından Kadirhan anlatıcıyı Pınarbaşı'ndaki evine götürür. Eşi ve çocuklarıyla birlikte onu evinde ağırlar. Vücudundaki morlukları anlatıcıya gösteren Kadirhan Gülay'ın görüldüğü kadar masum olmadığını söyler ve bir dahaki sefere başka kimseye haber vermeden iki kişi gitmeyi önerir. Fakat anlatıcı onu dinlemez ve ertesi sabah oradan ayrılıp Fevzipaşa'daki eve döner.

Temalar

Cinsellik *Fıstıkların Olduğu Yer* adlı öyküde Baykurt, TÖS üyesi olan bazı evli öğretmenlerin, bir köyde bulunan geneleve gitmelerini ve geneleve gittiklerinden neler yaşadıklarını anlatır. Arkadaş grubundakilerin çoğu kadınlarla birlikte olmak için sabırsızlanırken anlatıcıyla Ahmet yalnızca orada oturmak isterler. Hiçbir kadınla birlikte olmadan genelevden ayrılan ve bir gece arkadaşında kaldıktan sonra evine dönen anlatıcı bu konudan hiç bahsetmez. Duyguları ve düşüncelerinin oldukça karışık olduğu anlaşılır. İnsanoğlunun masumiyetinin ve onurunun değerli olduğuna inanır.

KINA APARTMANI

Kişiler

<i>Samet</i>	Kaçakçı anlatı kişilerinden biridir.
<i>Haşo</i>	Uyuşturucu kaçakçısı bir anlatı kişisidir.
<i>Muhammet Şimşek</i>	Bekçidir.
<i>Mustafa Deniz</i>	Göksunlu bir korucudur.
<i>Abdülhalim</i>	Anlatının başkarakteri sınırda görev yapan bir korucudur.

Kaçakçı Haşo'nun anlatıda ismi geçen adamları: Şinasi, Samet, Vahap.

Detaylı Olay Örgüsü

Abdülhalim'in Haşo'nun Uyuşturucusunu Yakalaması Antep ilinin Suriye sınırında gümrük kolcusu olarak görev yapan Abdülhalim, Kaçakçı Haşo'nun kırk kilogram ağırlığında olan uyuşturucusunu yakalamış ve adli kurumlara teslim etmiştir. Kaçakçı Haşo'nun adamları olan Şinasi, Samet ve Vahap Abdülhalim'den rüşvet karşılığında uyuşturucuyu geri vermesini isterler. Fakat Abdülhalim bütün baskılara rağmen uyuşturucuyu jandarmaya teslim ettiğini ve tutanağın çoktan tutulmuş olduğunu söyler. Ardından Göksunlu Mustafa'yla da görüşen kaçakçılar olumsuz yanıt alırlar. Haşo'nun adamları devletin oldukça büyük olduğunu ve rüşvet alacak bir devlet memurunu mutlaka bulacaklarını söylerler.

Haşo'nun Aklanması, Memurların ve Korucuların Rüşvet Almaları Haşo üst makamlarda görev yapan adli görevlilere rüşvet vererek adli tıp raporunu değiştirmeyi ve uyuşturucuyu kayıtlara kına olarak geçirtmeyi başarır. Bunun üzerine Haşo hakkında yürütülen soruşturma kapatılır ve Haşo'ya mağduriyet davası açma hakkı doğar. Fakat Haşo uyuşturucusunu geri almakla yetinir. Adli kurumların en kıdemli memurlarının aldıkları rüşvetlerle apartman diktiklerini öğrenen korucular da bundan sonra kaçakçılardan alacakları rüşvetlerle apartman diktireceklerini söylerler. Göksunlu Mustafa'yla Abdülhalim vermiş oldukları sözü tutup apartmanları diktirirler. Abdülhalim apartmanlardan birine Kına adını verir.

Temalar

Sahtekârlık *Kına Apartmanı* adlı öyküde Baykurt, Türkiye'nin Doğu sınırlarında yapılan kaçakçılığa, korucuların kaçakçılarla olan mücadelesine ve adli kurumların işleyişine değinir. Rüşvet almayan hudut görevlilerinin veya askerlerin işlerine devam edebilmeleri oldukça zordur. Rüşvet ağı emniyet ve güvenlik kurumlarının en alt kademesinden en üst kademesine kadar yayılmıştır. Yakalanan kaçakçıların bir şekilde aklandıklarını ve rüşvetçilerin kolay yoldan zenginleştiklerini gören Abdülhalim de düzenin bir parçası olur ve aldığı rüşvetler sayesinde kısa sürede apartmanlarını dikmeye başlar.

YÜZLÜKLER

Kişiler

<i>Cancık Hasan</i>	Biçer-döverini trenle köye göndermeye çalışan bir çiftçidir.
<i>Tahsin</i>	Cancık Hasan'ın coğrafyacı bir tanıdığıdır.
<i>Viper Osman</i>	Solcu olduğu için yakın geçmişte işten çıkarılmış bir anlatı kişisidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Çiftçilerin Satın Aldıkları Biçer-Döverleri Köylere Göndermeye Çalışmaları Ankara'daki tren istasyonunda satın aldıkları biçer-döverleriyle bekleyen köylüler, onları taşıyacak trenlerin görevlileriyle görüşmek için sıra beklemektedirler. Ankara, Kırşehir, Kayseri ve Uzunyayla gibi yerlere biçer-döver taşıyan trenler geniş ve uzun vagonlardan oluşmaktadırlar. Trenlerde biçer-döverleri yerleştirecek boş vagon bulmak oldukça zordur. Tol köylü Cancık Hasan coğrafyacı tanıdığı Tahsin'den biçer-döverine yer bulması konusunda yardım ister. Fakat Tahsin'in bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktur.

Demiryolu Çalışanlarına Rüşvet Ödenmesi

Köylerine biçer-döverlerini bir an önce götürmek isteyen çiftçiler en alt makamda görev yapandan en üst makamda görev yapan memura kadar silsile halinde rüşvet ödemek zorundadır. Çiftçiler kendilerinden istenen rüşvetlere isyan ederler. Fakat biçer-döverlerini bir an önce köylerine gönderebilmek için istenen rüşvetleri vermek zorunda kalırlar. Eski bir işçi olan ve solcu olduğu için işten atılmış olan Viper Osman köylüleri yalın ve bencil olmakla suçlar. Mevcut siyasi ekonomik düzeni eleştirir. Memurların rüşvet düzeninin ortaya çıkmasından endişe duydukları anlaşılır. Fakat yine de istedikleri rüşvetler ödenir.

Temalar

Sahtekârlık *Yüzlükler* adlı öyküde Baykurt, satın aldıkları biçer-döverleri köylerine göndermeye çalışan çiftçilerin demiryolu çalışanlarına rüşvet ödemek zorunda kaldıklarını anlatır. Tren vagonlarında yer bulmakta ciddi zorluklar yaşayan anlatı kişileri satın aldıkları biçer-döverleri rüşvet karşılığında istedikleri yere göndermeyi başarırlar. Kurumda görev yapan en düşük kıdemli memurdan en yüksek kıdemli memura kadar sistemli bir rüşvet ağı oluşturulmuştur.

NAR MASALI

Detaylı Olay Örgüsü

Köye Nar Ağaçları Dikilmesi ve Ağaların Tahakkümü

Askerden geldiğinde yanında nar ağacı tohumları getirmiş olan Kadir Çavuş Karcı köyünün her yanına bu tohumları ekmek istemiştir. Dönemin ağası Kadir Çavuş'a köye nar ağacı ekmenin köye fazla geleceğini zira o zamana kadar yalnızca buğday ekmiş olduklarını söyler. Fakat narın ne kadar güzel bir meyve olduğunu gören ağa söylem değiştirerek nar ağacı yetiştirmeye başlar. Köyün birçok yerine nar ağacı dikilir fakat köylüler dikilen narlardan faydalanamazlar. Aradan yıllar geçer ve Kadir Çavuş'un kızı Ganime büyür ve Kara Şevki'nin oğlu Mehmet Emin'le evlenir. Narlara karşı özel bir ilgisi olan Ganime onlardan faydalanamamanın acısını çıkarmak ister. Bir gün bir grup bisikletli çocuk köye gelir. Bunlardan bazıları Nuri Ağa'nın çocuklarıdır. Çocuklardan bazıları Anti-Komünist örgütlerin içinde yer alırken bazıları da bunlara karşıdır. Ganime'den çok etkilenmiş olan Oktay onu kenara sıkıştırır. Oktay Ganime'ye onunla birlikte olmak istediğini açık bir şekilde söyler. Ondan kurtulamayacağını anlayan Ganime Oktay'a akşam vakitlerinde eşi koyunların yanına gittiğinde dere kenarında olmasını söyler. Bunun üzerine sözleşilen saatte dere kenarında buluşulur. Oktay'a istediğini verecekmiş gibi yaklaşan Ganime fırsatını yakalar yakalamaz onu hayalarından yakalayıp öldürene kadar sıkar. Oktay'ın öldüğünü anlayan Ganime aradan uzaklaşır ve ceset ertesi sabah dereye yüzen çocuklar tarafından bulunur.

Köylülerin İlk Defa Narı Tatmaları ve Tahakkümün Ortadan Kalkması

Kardeşinin cenazesinin hemen ardından Ganime'yi gören Erdal ondan çok etkilenir. Ganime'nin de bakışlarından kendisinden hoşlandığını düşünen Erdal onunla iletişim kurar. Kadınlarla iletişim kurmakta hiç zorluk çekmeyen Erdal Ganime'nin gözlerine baktığında heyecandan titrer. Erdal Ganime'ye diğer beyler gibi zalim olmadığını söyler. Samanlıktta Ganime'yi bekleyen Erdal ondan randevu ister. Ganime Erdal'a konağın ahırında randevu verir. Kulağının ağrıdığı ve teyzesinden ilaç alacağı bahanesiyle evden ayrılan Ganime konağa gelir. Erdal'ı da Oktay'a yaptığı gibi hayalarını burarak bayıltır. Erdal'ın bayıldığını anlaması üzerine ahır ateşe verir. Ardından ilaç almak bahanesiyle teyzesine giden Ganime konağın tamamen alev aldığını görür. Kırıkhan'daki hocalara görünen Nuri Ağa'ya köyde lanet olduğunu ve bir süre oradan ayrılması gerektiği söylenir. Ağanın köyden kaçmasıyla bütün köy ırgatlara kalır. Bu durumu fırsata çeviren Ganime ilk defa nar meyvesinin içini bakar. Nar meyvesinin içinin kıpkırmızı olduğunu gören Ganime herkesi bu durumdan haberdar eder. Köydeki herkes ilk defa narın tadına bakar.

Temalar

Öfke

Nar Masalı adlı öyküde narların arasında büyümüş olmasına rağmen onların tadına hiç bakmamış olan ve toprak sahipleri tarafından ezilerek büyümüş olan Ganime'nin günden güne içinde büyüyen öfke ve bu öfkenin su yüzüne çıkışı anlatılır. Kadir Çavuş tarafından köye getirilmiş olan nar ağaçları her yere dikilir. Fakat köylüler dikilen narlardan faydalanamazlar. Narlara karşı özel bir merakı ve ilgisi olan Ganime onlardan uzak tutulmuş olmanın ve ağalarının tahakkümünün öfkesiyle büyür. Bundan dolayı Ganime, evli bir kadın olmasına rağmen kendisini taciz eden ağa oğullarını gizlice öldürür. Lanetlendiğini düşünen ağa köyü terk eder. Daha önce narın içinin beyaz

olduğunu ve kırmızı tanelerle dolu olduğunu duymuş olan Ganime, bir narı ikiye bölüp içine baktığında narın içinin kıpkırmızı olduğunu görür. Ağaların olduğu dönemde narlar kelektir. Fakat ağaların gitmesiyle birlikte narlar sulu ve canlı renkleri olan meyvelere dönüşürler. Narın içini gören ve tadını alan köylüler tamamen değişirler. Yanan konak dahil her yere nar ağacı dikilir.

Kişiler

Ganime (Açık/Duygusal) Kadir Çavuş'un kızı olan Ganime Kara Şevki'nin oğlu Mehmet Emin'le evlidir. Dursun adında bir oğlu vardır. Çobanlık ve bekçilik yapan bir köylünün eşi olan Ganime nar ağaçlarına ve meyvesine hayranlık duyarak büyümüştür. Kendisini narlardan uzak tutan ve özgürlüğüne engel olan toprak ağalarına karşı derin bir öfke besler. Dünya üzerindeki bütün beyleri ve ağaları yeryüzünden silmek ister. Kendisini taciz eden ağa oğullarını hiç düşünmeden öldürür. Hem kendisi hem de kendisi gibi emeğiyle geçimini sağlayan köylüler için ağaların en büyük tehlike olduğunu düşünen Ganime onlara karşı düşmanlık besler. Ganime'nin amacı haklı ve doğru bir mücadeledir. Fakat bu mücadeleyi oldukça ilkel ve vizyonsuz bir şekilde verir. Oldukça öfkeli, vahşi, zalim, kindar, kaba, sert, düzenbaz ve soğukkanlı bir karakter gibi görünse de Ganime, güdümlenmiş olduğu amaçtan dolayı olumlu bir karakterdir.

İsyankâr "O babası Kadir Çavuşun içinde boğup öldürdüğü isyanın kökten sürme bir dalıydı. Gittikçe güreliyordu. Koskoca bir ovanın birkaç ağanın olmasına katlanamıyordu. Ebesinin, ninesinin, sabırla, sessizlikle sürdürüp getirdiği bu çok eski olguyu içine sindiremiyordu" (Baykurt 2020, 264).

Sert "Biber patlıcan mı çapıyorsun Ganime Hanım?" Ganime kalktı: "Hanımlık bize kimden kalmış? Çapmıyorum, suluyorum, görmüyor musun?" "Çok sertsin Ganime Hanım!" "Elimdeki çapayı yersen sert mi yumuşak mı anlarsın!" "Vay vaaay!" dedi Oktay. "Dilbere baaaak!" "Ne sokuluyorsun erkeksiz kadının yanına?" (Baykurt 2020, 268).

Soğukkanlı "Hiç seslenmedi Ganime. Erdal kızdı. Ama bir şey diyemedi. Kaçar gibi uzaklaştı oradan. Farkında olmadan mısırları da atmıştı yere. Ne biçim kadını ulan? İnsan bocalıyordu önünde! Ne gülüyor, ne sırtıyor, ne de iki gram cesaret veriyordu" (Baykurt 2020, 277).

Acımasız "İyice toparlayıp avuçlarına aldı hayalarını Ganime. Bir süre tuttu, okkaladı. Sonra var gücünü toplayıp sıkıverdi. Bir eliyle de ümüğüne çöktü. Kaşla gözün arasında yarı canı gitti Erdal'ın. Sonra iki eliyle saldırdı boğazına. Sıktı, sıktı. Yelleninceye kadar sıktı öyle. "Gebermediyse de bayıldı!" dedi, sıktı" (Baykurt 2020, 282).

Kindar "Dünyaya dana gelmiş, öküz gitmiş bütün bu kır herifler! Sinmişler beylerin yamacında! Gık diyememişler korkudan... Şu kırların haline bakın! Şu kırlar hep beyli! Bu ekinler hep beyli! Alıçlar, ahlatlar beyli! Yamaçlar, yavşanlar beyli! Bebelere, beşikler beyli! Adları batsın beylerin hepsinin... Dünyada ne kadar bey varsa, alayının ağzına sıçayım, hepsinin..." (Baykurt 2020, 285).

Oktay Nuri Ağa'nın gerici ve faşist oğludur.

Erdal Nuri Ağa'nın sol görüşe açık olan oğludur.

Nuri Ağa Karcı köyünün toprak sahiplerindendir.

Kadir Çavuş Ganime'nin babasıdır.

Kara Şevki Ganime'nin kaynatasıdır.

Mehmet Emin Ganime'nin eşidir. Bekçilik yapmaktadır.

Dursun Ganime-Mehmet Emin çiftinin oğludur.

Anlatıda yer alan anlatı kişilerinin isimleri şunlardır: Hacı, Ayhan, Cengiz, Tuncer, Mustafa vd.

Kaynakça

Baykurt, Fakir. *Sınırdaki Ölü*. 5. İstanbul, Beyoğlu: Literatür Yayınları, 2020.

Yanardağ, Mehmet Fetih. *Fakir Baykurt'un Hikâye ve Romanlarının Tema ve Yapısı Üzerine Bir İnceleme*. Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya: İnönü Üniversitesi, 2005.

Yanardağ, Mehmet Fetih. «*Fakir Baykurt'un Hikâyelerinde Tema.*» Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007: 227-263.